

tent, també provoca que, en determinades ocasions, la nena es mostri més susceptible i ansiosa. Sol passar, per exemple, quan l'Alexandra es troba amb amics o veïns. "Quan parlo amb la gent, se m'enganxa i em demana que la pugui a coll, suposo que per estar a la mateixa alçada que la resta i sentir que forma part de la conversa". A les reunions familiars o amb amics la situació comença a ser "més fàcil, sobretot si hi ha el Quim o altres nens, ja que l'Ariadna cada cop més s'enganxa al joc infantil", però això no impedeix que si és un dia que està especialment cansada, "comenci a demanar coses i a reclamar-me fins que esclata a plorar o fa alguna rebequeria", reconeix l'Alexandra.

A L'ESCOLA

On sembla que l'Ariadna sí que es troba plenament integrada és a l'escola. Actualment és el seu pare qui l'hi porta tant a ella com al Quim cada dia, i la nena es mostra encantada. La seva mare explica que aquest any el període d'adaptació ha sigut molt fàcil: "Ella ja coneixia la mestra, a qui estima molt, l'espai i els seus companys -o amics, com diu ella-, i sí que és cert que quan arribem se'ns enganxa més tant al seu pare com a mi quan la porto jo, i li agrada que ens quedem una estoneta amb ella, però en termes generals es queda molt contenta".

No obstant, l'ansietat per separació dels pares és un fenomen habitual durant els primers dies de curs, sobretot entre aquells infants que s'estrenen en la seva vida escolar. Així ho posa de manifest Sílvia Cifuentes, mestra de P4 i coordinadora d'educació infantil a l'Escola Jacint Verdaguer del Prat de Llobregat, que explica que "hi ha canalla que plora quan les mestres entrem en contacte amb ells, d'altres que només ho fan quan es recorden del pare i/o de la mare i d'altres que ploren per contagi". Cifuentes afirma que, quan això passa, "es treballa tant amb l'infant com amb la família". A l'interior de l'aula en concret "s'intenta donar-los seguretat i confiança creant un vincle i un clima afectiu, tenint en compte en tot moment el ritme evolutiu de l'infant". "Normalment quan es comencen a sentir segurs i còmodes les situacions de plors van desapareixent", subratlla aquesta mestra.

Moltes de les famílies d'aquests nens fan partícips de la situació les mestres de l'escola. "Sovint, a les famílies els costa poder gestionar aquestes circumstàncies, algunes perquè se senten culpables de portar-lo a l'escola i d'altres perquè es pensen que mai aconseguiran que s'adapti", apunta Cifuentes. Són inquietuds que desapareixen amb el temps i l'acompanyament de l'equip docent. "Quan els nens refermen la relació amb les mestres, les famílies s'adonen que l'infant està bé, però és un procés que necessita el seu temps", matisa Sílvia Cifuentes.

Quan li preguntem sobre la influència que té en els fills un estil de criança basat en la hiperprotecció, la docent ens respon: "Són uns nens i nenes dependents de l'adult i amb poca seguretat. És una manera de ser que es reflecteix a l'escola quan tenen por de fer les coses per ells mateixos, d'una manera autònoma", comenta Cifuentes. Això topa frontalment amb la finalitat de l'educació en si mateixa, que no és altra que "esdevenir guies dels nostres fills i permetre que ells evolucionin i agafin seguretat, sense por d'equivocar-se".

Sigui com sigui, cal ser pacients. "L'habitual és que, a poc a poc, el nen transfereixi el seu vincle a noves persones -com és el cas dels mestres i dels companys- que també actuaran com a models per a les seves experiències", explica Sílvia Guillamon. En aquest impàs, pares i mares hem d'ajudar els nostres fills "a comprendre la situació i a entendre que aquest dol no és per sempre, sinó que més aviat els ajudarà a tolerar la frustració que sentiran i que han de sentir". La psicòloga també subratlla el fet que "per ser independent, primer s'ha de ser dependent". Això vol dir que "si un nen estableix vincles segurs amb els seus referents aprendrà a relacionar-se en situacions futures d'una manera similar i podrà arribar a ser un ésser independent i més autònom que d'altres nens que hagin sentit la fragilitat del vincle", conclou Guillamon.✱

La reflexió Com actuar? Zero culpabilització

A l'hora de fer entendre als nostres fills que el fet que estiguin separats de nosaltres no significa que els estiguem abandonant o que els estimem menys, la psicòloga Sílvia Guillamon subratlla que la primera premissa és que com a pares "no ens hem de culpabilitzar". El que sí que és força útil és "explicar-los què passarà i anticipar-nos a les situacions". Si els acompanyem a l'escola, per exemple, podem explicar-los com serà l'entrada, a qui veuran, quan tornarem, què farem després, etc. Guillamon apunta que "cal comprendre per què els nostres fills actuen d'aquesta manera, i que també cal acompanyar-los en aquest procés amb amor, simpatia i comprensió, des de la tranquil·litat, compartint les seves pors, la seva infelicitat i el seu dolor". La també directora del centre L'Arbre recomana evitar expressions com "No ploris" o "Si plores no t'estimaré".

FAMÍLIES... PARLEM-NE

¿POTSER EN FEM UN GRA MASSA?

Sabem que els canvis sempre poden produir una certa inquietud, allò de les papallones a l'estómac. ¿Deu ser per això que la tornada a l'escola sembla que provoqui un daltabaix mundial? Iniciar un nou curs escolar pot implicar la pèrdua d'una situació que ja teníem controlada, un cert neguit per qui hi haurà, com anirà... especialment si hi ha un canvi d'escola i és el començament d'una situació molt nova. Deixem enrere el període més relaxat de vacances i reprenem una activitat que demana més exigència: professorat nou, companys i companyes... Una situació que vivim a totes les edats però que afecta amb més intensitat la canalla petita.

És evident que les criatures viuran aquesta situació de maneres ben diferents segons qui les acompanyi, les actituds que hi tinguem o les experiències que hagin tingut abans. Si ja s'ha anat a jugar a casa d'altra canalla del veïnat o de persones conegudes, la separació per anar a escola és coneguda i no cal explicar ni dir, amb un to de veu gairebé dramàtic "No pateixis, que ja et vindré a buscar". ¿Creiem que la criatura es pensa que l'abandonem? Però si l'infant no ha sortit mai de casa, aquest canvi serà més complicat, com ho és anar de colònies i passar la primera nit fora de casa.

Si anar a l'escola ja és conegut no cal crear alarmismes: "Vigila que hi ha nens que fan assetjaments, en tot cas m'ho dius i en parlem", diuen alguns pares i mares. Hem de ser conscients que l'escola no és un lloc neutre, però no cal que mirem tothom com a potencials enemics. La nostra actitud hauria de ser: "Si tens algun problema l'hi dius a la mestra o al professor".

Potser val la pena donar un missatge d'il·lusió, engrescar-los amb les ganes de descobrir coses noves, amics nous, d'afrontar aquests primers dies a escola amb seguretat, no com si fos un ritu d'iniciació que és tan complex que la canalla necessita suport logístic, emocional, estratègic i de tot tipus i, per tant, un acompanyament quasi fins a la cadira.

¿No deu ser que en lloc de donar oportunitats creem neguits innecessaris? Potser les nostres mostres de presència protectora el que fan és crear inseguretats i pors. No ens hem d'estranyar, doncs, que aquest acompanyament exagerat arribi, fins i tot, a la universitat.✱

M. JESÚS COMELLAS

Doctora en psicologia i pedagoga